

"Fucking Åmål" fyller 15 år!

Av Alexander Dunerfors



Lukas Moodysson delar med sig av 15 saker du kanske inte visste om Sveriges bästa ungdomsfilm.

Den 23 oktober 1998 hölls premiär för tonårsdramat som kom att ruska om stela film-Sverige. Aldrig förr har en lesbisk historia lockat så många till biograferna, och lika sällsynt är det med en så ärligt och träffsäkert skildrad ungdomsfilm - trots att Moodysson och hans Agnes och Elin banade väg för många spännande debutanter sedan dess.

Guldbaggarna haglade över filmens unga regissör/manusförfattare och stjärnorna, Alexandra Dahlström och Rebecka Liljeberg. Inför veckans klassikerrecension återbesökte jag ["Fucking Åmål"](#) och upptäckte att jodå, den håller minst lika bra än idag.

Men också filmens kommentarspår är en liten guldgruva om man vill fördjupa sig i en av de största svenska filmpärlorna någonsin. Så med anledning av 15-årsjubileet, här är 15 saker du kanske inte visste om "Fucking Åmål", från regissören Lukas Moodysson själv...



1. En annan inledningsscen

Filmen börjar med Agnes önskelista på datorn: "*3. att elin ska bli kär i mig*".

Den var egentligen tänkt att komma mycket senare i filmen, berättar Moodysson. Men vid klippningen kom han fram till att det ändå var en bra start. Från början var den följande scenen tänkt att inleda filmen, Elins Oboybråk med systemen.

- Det var rätt kul att spela in när vi var tvungna att ta om hela tiden. Erica (Carlson) fick hela tiden gå och tvätta håret för hon hade Oboy över hela sig.

2. Mathias Rusts nervösa scen

Scenen där Johan (Mathias Rust) väntar på Elin utanför hennes hem och låtsas fixa med moppen, var skådespelarens första filmscen någonsin. Det gjorde Lukas Moodysson lite nervös:

- Jag visste att han var duktig, men jag tror att han var ännu mer nervös. Men jag är så glad att det fungerade för då började jag förstå att det skulle fungera med alla de rutinerade skådespelarna.

3. Inspelat på ålderdomshem

För scenen där Elin och hennes syster stylar sig framför hiss-spegeln, var man tvungna att leta sig till ett av Trollhättans ålderdomshem.

- Det fanns inte så många hissar som stänger sig själva sådär i Trollhättan. Så den är inspelad på ett ålderdomshem. Den scenen blev helt annorlunda mot hur den såg ut i manus, det blev knepigt att klippa med dörren som stängdes hela tiden. Så det är verkligen ihopklippt. Mycket av filmen tillkommer ju när man klipper den, säger Moodysson och hyllar "Fucking Åmåls" redigerare Michal Leszczyłowski.

4. Det började med systrarna

En av de första scenerna som skrevs för filmen är den med Elin och Jessica, när Elin vill knarka och provar att svälja ner diverse tabletter med cola. Moodysson berättar att det började som ett helt annat manus om systrarna.

- Det handlade om två systrar som bodde grannar med en massmördare som styckade folk. En kväll låste de sig ute och var tvungna att knacka på hos sin granne. Då hände det en massa blodiga saker, knivar och mord och grejer. Då fanns just den här scenen med, och den startade mitt intresse för den här världen. Att de pratade om vad de ville göra, om knark och kärlek och italienare.

5. Smygreklam

ICA-kassarna som Elins mamma bär in i hissen är ingen slump. Lukas Moodysson berättar att en ICA-butik i Trollhättan hjälpte till mycket under inspelningen:

- Det är enda smygreklamen vi har med i filmen.



6. Inne & ute-listan är äkta vara

Scenen där Elin bläddrar i en VeckoRevyn och upptäcker att rave är "ute", fanns med i manus, men ströks senare. Regissören trodde nämligen aldrig att han skulle hitta just en sån Inne & ute-lista att använda i filmen. Men så av en slump...

- Plötsligt när vi var på inspelningsplatsen så låg det där en VeckoRevyn, med en Inne & ute-lista där rave var "ute" tillsammans med bland annat pasta och Spice Girls. Då var vi bara tvungna att ta med det igen. Det är ganska många saker som ändrades under inspelningen, och skrevs om.

7. "Ett misstag"

Många film posters och idolbilder pryder tonårstjejernas väggar. Men en affisch ångrar regissören i efterhand:

- "Romeo & Julia"-planschen hos Agnes var ett misstag. Jag fick för mig att det var en bra film, men sedan sa en massa människor att den var dålig. Sen tror kanske folk att de (Agnes och Elin) är som Romeo och Julia, men så var det inte alls tänkt.

8. De hatade Spice Girls

Hemma hos Elin har istället flera av de unga skådespelarna, Elins vänner i filmen, fått gå loss och hänga upp affischer på sånt de gillar.

- Där hänger bland annat en Spice Girls-plansch, men det är inte för att de gillar Spice Girls utan för att de hatar dem. Så de har skrivit en massa skit om dem med läppstift på planschen.

9. De bästa bitarna kom spontant

Några av Lukas Moodyssins favoritögonblick i filmen är de spontana saker som skådespelarna bara gör. Det naturliga samspelet som växte fram till exempel mellan systrarna Elin och Jessica eller mellan vännerna Johan och Marcus.

- Det är sådant som inte går att regissera, berättar han.

10. Scenografen testade "självordsscenen"

I en scen försöker en ledsen Agnes att skära sig i handlederna med en rakhyvel.

- En av scenograferna testade det här i verkligheten, att skära sig i handlederna med ett sånt rakblad. Jag trodde det skulle ha pytteliten effekt men hon sa att det blödde supermycket. Inte så att hon höll på att dö, men det blödde mycket mer än man trodde. Rebecka gör det inte på riktigt, förstås. Det är trickfilm.



11. Musiken var för dyr

Medan både Moodysson och största delen av publiken är nöjda med musikvalet i "Fucking Åmål", var det tänkt att låta lite annorlunda. Regissören hade hoppats ha med bland annat Morrissey på soundtracket. Också hängelscenen i bilen, där Foreigners "I wanna know what love is" kommer in, blev en lyckad nödlösning.

- Vi hade hört Bonnie Tylers "Total Eclipse of the Heart" på bilradion och tyckte att den skulle passa perfekt. Men de ville ha runt 400.000 för rättigheterna vilket var alldeles för dyrt, berättar regissören.

12. "Åmåls kommun hatade oss"

Skylten som säger "Välkommen till Åmål" var specialtillverkad för filmen. Moodysson hade helst velat låna en riktigt skylt från Åmål, men...

- Det fick vi absolut inte göra för att kommunen hatade oss. Det gör de inte längre, men då visste de inte vad det skulle handla om. De visste bara att filmen hette "Fucking Åmål". Det var naturligtvis dumt av oss att inte tala om för dem vad vi gjorde, för det är absolut inte elakt menat.

13. Bingolotto går inte hem utomlands

- När scenen kommer så tror publiken utomlands att det är en skådespelare, och att det är en parodi. De tror inte på att såna shower kan finnas på riktigt, att man är på det där sättet som Loket

är. Även i Danmark var det någon som kommenterade att Loket var en bra skådespelare.

A-brunnar och K-brunnar är en annan typiskt svensk sak som går förlorat i översättningen när filmen visas utomlands. Och kärlek börjar inte ens på K på engelska, noterar Moodysson.

14. Johan och Jessica blir ihop

När Elin och Agnes går hem för att knulla (eller dricka Oboy), har kameran precis lämnat Johan (Mathias Rust) och Jessica (Erica Carlson) på skolgården. Regissören tänker sig att de två också blir ett par:

- Det fanns en manusversion där de pussades till slut. Man vill att det ska lösa sig att de två får varandra. Eftersom jag är romantiskt lagd så tror och hoppas jag att det ska bli så. De blir tillsammans, säger han.

15. Jobbigt att se filmen

- Jag har bara sett filmen 3-4 gånger. Jag tycker det är lite jobbigt att se den, för jag får alltid för mig att jag tycker den är superdålig. Att det bara är någon slags masspsykos som gör att folk tycker att den är bra, berättar regissören.

Source: <http://m.moviezine.se/artikel/14791-fucking-aringmaringl-fyller-15-aringr>